

Çalışma Hayatında Kadın - Erkek Eşitsizliği

Serpil AYTAÇ

Y.Doç.Dr.

Uludağ Üni. İ.İ.B. Fak. BURSA

Türkiye’de kadınların aktif olarak yoğun bir şekilde iş hayatına atılmaları, endüstrileşme sonrası gündeme gelmiştir. Bilhassa ekonomik yetersizlik nedeniyle iş hayatına atılan kadınlarımızın, hem ev kadını, hem ane olarak karşılaştığı sorunları beraberinde, olumsuz iş koşullarının ve toplumsal baskıların üzerlerinde bıraktığı olumsuz etkiler, geleneksel toplum yapımız içinde çalışan kadının çok yönlü sorumluluklar ve sorunlar altında kalmasına yol açmaktadır. Yasal düzenlemelerle çalışan kadının korunması ve sorunlarının çözülmesi için gereken kolaylıklar temin edilmesine karşılık, yine de çalışma hayatında erkeklerle eşit haklardan yararlanmamaları, kadının Türk toplumunda hak ettikleri yeri almamış olduğunu göstermektedir.

INEQUALITY BETWEEN SEXES IN WORKING LIFE

In this article, we have reviewed the problems of the women who work out and the suggestions to solve the problems by investigating the womans’ social status in Turkey.

The participation of women in working life has given rise to some difficulties in Turkey. In our study, we were led to the conclusion that the problems of the women in working life such as inequality and unfair working conditions as well as thier functions and tasks in the family and in community result from economic and social reasons rather than being legislative.

1.GİRİŞ

Her geçen gün sayısı hızla artan çalışan kadınların sorunlarına eğilmek üzere son yıllarda ülkemizde de geniş çalışmalar yapılmış, seminerler düzenlenmiş, kitlerle iletişim araçları ile konunun önemi ve çalışan kadınların haklarını koruyucu önlemlerin neler olması gerektiği konusunda topluma bilgiler aktarılmıştır. Hatta devletin bu konuya gösterdiği ilgiyi pekiştirmek için kadının statüsünü sosyo-ekonomik, kültürel ve hukuki açıdan yükseltmek amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na bağlı olarak "Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü" kurularak, 28.10.1990 tarihinden itibaren 3670 sayılı yasa ile yürürlüğe girmiştir.

Ekonomik hayatın günümüz koşullarında önem kazanması, geçim derdi, kadınların da aile bütçesine katkılarını beraberinde getirmiştir. Lüks tüketim madde-

lerine olan eğilim, çekirdek aile yapısına yönelik ve tek kişilik kazancın aile bütçesine yeterli olmaması, kadının çalışmasını da zorunlu kılmıştır. Fakat bu çalışma hayatı beraberinde bir çok sorunu da getiren kısmi bir refah sağlamıştır.

Yapılan araştırmalar sonucunda ülkemizde, çalışan kadınların %77’sinin evli olması, çalışma hayatına girmenin günümüzde ekonomik zorlamalar gerekçesiyle ortaya çıktığını göstermektedir [Kazgan, 1979].

Ülkemizde bilhassa Cumhuriyetin ilanı sonrası endüstrileşme, göç ve kentleşme gibi etkenlerle oluşan çalışan kadın sayısındaki belirgin artışın, özellikle ekonomik sebeplere bağlanması, kısaca kadınların büyük çoğunluğunun aileyi geçindirmek veya aile bütçesine katılmak amacıyla çalıştıklarının belirlenmesi, "aile yaşam standardını yükseltmek için çalışanlarla, belli bir alanda uzman olduğu için çalışanların azınlıkta kalmakta [Royan, 1983]" olduğunu göstermiştir.

Kadının toplumdaki yeri, hukuki, iktisadi ve siyasi hakları bakımından ülkemizde farklı iki görünüş içinde bulunması, yani teorik olarak ve yasalardaki haklar ve görevler bakımından her alanda kadın-erkek eşitliği varmış gibi görülmesine karşılık, özellikle şehir ve köy hayatında kadının, erkeğe bağlı ve erkekten farklı bir statü içinde görülmesi [Tütengil, 1980], kadın-erkek eşitsizliğini ortaya koymaktadır.

2. KADININ ÇALIŞMASININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Kadının çalışma yaşamına girmesi aslında yeni bir olgu değildir. Çünkü kadın, dünya var olduğundan beri sürekli bir çalışma yaşamının içindedir.

İlkel dönemde anaerkil aile düzeninde kadının iş payının geçinmeyi sağlamada önemli olduğu, hatta kadına hiç görülmemiş olan bir ölçüde yüksek toplumsal önem kazandırdığı görülmektedir [Ozankaya, 1984].

Ancak teknolojik gelişme ve değişmeler sonucu toplayıcılık ve avcılık dönemlerinin sona ermesiyle çobanlık, tarımcılık oluşup, bakır, bronz keşfedilip madenden araç-gereçler ve silahlar yapılmış, kadın ile erkek arasındaki eski iş bölümleri tarihe karışarak kadının görevlerinin önemi ikinci sırada kalmıştır.

Bu düzen içinde ataerkil aile yine de "çok değer verdiği erkekleri korumak için kadınların çalışmasına özen gösterdi [Alkan, 1981]." Gerçekten de ülkemizde